

Szerszniowa, O. Infrastruktura turystyczna stan i perspektywy rozwoju na przykiazdzie miasta Ostryg na Ziemi Rywieckiej = Consideration of modern situation and perspectives of development infrastructure of tourism in Ostroh on the Rovne Land [Text] / O. Szerszniowa // Problemy rozwoju turystyki edukacyjno-kulturowej w Polsce i na Świecie. — Warszawa : WSTiJO, 2008. — Tom XI. — S. 327—338.

Szerszniowa Olena

Infrastruktura turystyczna stan i perspektywy rozwoju na przykiazdzie miasta Ostryg na Ziemi Rywieckiej

Вступ

Туризм є видом діяльності, спрямованим на продукування різноманітних послуг та товарів туристичного попиту з метою сприяння задоволення широкого кола потреб клієнтів, в тому числі лікувально-оздоровчих, історико-культурних, духовних, рекреаційних та релаксаційних запитів. Туризм часто називають розкішшю, за словами класика політичної економії А. Сміта, розкіш – це сукупність зручностей, які не є необхідністю¹. Незважаючи на це, в багатьох країнах світу туристична індустрія є головним джерелом прибутків.

Серед нових незалежних держав, які з'явилися на карті Європи, Україна з точки зору розвитку туризму має позиції лідера. Міста та регіони України, що володіють потужним історико-архітектурним, культурним та сприятливим природним потенціалом, мають значні передумови для розвитку цієї галузі як основного джерела бюджетів, особливо місцевих та регіональних. Враховуючи світові тенденції, наше навколишнє середовище, що являє собою приклад суспільного блага², та історичну спадщину можна з певністю стверджувати, що розвиток туризму є стратегічним напрямком економічного розвитку як багатьох регіонів, так і України в цілому.

Актуальність розвитку туризму на Острожчині

В умовах розбудови української держави туризм, зокрема його розвиток в малих історичних містах, таких як Острог, а також регіонів їх розміщення, стає дієвим засобом формування ринкового механізму господарювання, однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, вивчення історії рідного краю, залучення широкої громадськості до пізнання історико-культурної спадщини. Тому особливо актуальним постає аналіз сучасного стану туризму на Острожчині в цілому та в місті Острог зокрема, а також визначення пріоритетних видів туризму, на розвиток яких доцільно спрямувати основні зусилля місцевої громади та органів державної влади/ місцевого самоврядування.

Аналіз нормативно-правового забезпечення України в сфері туризму дозволяє визначити, що на сьогодні цей вид соціальної діяльності здійснює вплив на створення і розвиток культурного потенціалу кожного з регіонів. Відтак, Указом Президента України від 10 серпня 1999 року „Про Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року” вказується Стратегія розвитку галузі³. За нею основу державної політики в галузі туризму (зокрема в малих містах та регіонах їх розташування) повинні складати такі чинники:

- державне стимулювання внутрішнього та іноземного (в'їзного) туризму, в тому числі через удосконалення системи оподаткування (адже у світовій практиці туризм є найбільш динамічним сектором сплачуваних послуг. За оцінками спеціалізованих туристичних організацій загальні витрати на внутрішній і міжнародний туризм (включаючи вартість квитків) складає 12% світового валового національного продукту⁴);

- забезпечення внутрішньої конвертованості туристичних послуг шляхом підвищення їх якості та розширення асортименту, поліпшення умов обслуговування туристів. Національний (внутрішній) туризм, особливо в регіонах, де зосереджено багато історико-культурних та архітектурних

пам'яток, активно сприяє більш збалансованому економічному становищу в регіоні завдяки перерозподілу національного доходу⁵;

- поетапна приватизація туристичних об'єктів з їх інфраструктурою. Так, в європейській практиці гарними прикладами успішної приватизації туристичних пам'яток є перетворення середньовічних замків на модернізовані готелі зі збереженням автентичності інтер'єрів;

- будівництво нових, реконструкція та модернізація діючих туристичних об'єктів;

- державне фінансування відновлення пам'яток архітектури, культури, історії України;

- залучення коштів підприємницьких структур, суб'єктів туристичної діяльності для розвитку інфраструктури туризму: шляхи, пункти пропуску, системи водопостачання та каналізації, зв'язок, служби сервісу тощо (відтак при наявності відповідної інфраструктури туризм може внести значний вклад в сферу економічного і соціального розвитку про що свідчить приклад промислово-розвинутих країн, де в секторі обслуговування вже працюють понад 50% зайнятого населення і де з трьох нових професій (спеціалізацій) дві можуть виникнути саме в цьому секторі, особливо, для молоді. Світова практика показує, що створення робочих місць в секторі туризму обходиться в 20 разів дешевше, ніж в традиційному секторі (економіки) промисловості⁶);

- організація приміських зон короткочасного відпочинку, створення нових рекреаційних зон загальнодержавного та місцевого значення. Так, для Рівненщини в цілому особливо актуальним є усвідомлення пріоритетності розвитку області як "туристичної території", транзитного коридору, особливо для спортивних вболівальників футбольного чемпіонату "Євро-2012";

- сприяння організації виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції для забезпечення потреб туристів і відпочиваючих у високоякісних продуктах харчування;

- залучення приватного сектора, особливо у сільській місцевості, до рекреаційно-туристичного підприємництва та підсобної діяльності у сфері туризму (сільського зеленого туризму⁷);

- створення сприятливих умов для розвитку активних видів туризму (оздоровчо-спортивного, екологічного, пригодницького тощо);

- державне сприяння просуванню на міжнародний ринок туристичного продукту України через міждержавні угоди та програми. ;

- створення сучасної інформаційно-маркетингової служби у сфері туристичного бізнесу. Одна з перешкод розвитку міжнародного туризму – це відсутність належної реклами, необізнаність та неінформованість потенційних туристів, низька якість і обмеженість додаткових послуг. Непомірні високі ціни на послуги є бар'єром для багатьох іноземних громадян. Вартість туру з Європи до України в 1,5-2 рази вища, ніж до країн Азії та Африки⁸.

- проведення науково-дослідних, проектних і пошукових робіт з актуальних проблем розвитку рекреаційно-туристичних господарств, використання природного та історико-культурного потенціалу країни, створення геоінформаційної системи „Туризм в Україні”. Стосовно прикладів успішної реалізації туристичних проектів в малих історичних містах, тощо гарним прикладом можуть стати курорти Трускавець, Моршин чи Карпатська рекреаційна зона⁹. Однак в більшості малих історичних міст не було навіть спроб подібних проектів. Адже підприємці мотивують це тим, що не має впевненості в результатах роботи. В деяких містах відчувається активна підтримка влади, зокрема в Острозі, є навіть розроблені спроби створення попередньої програми по розвитку туризму. Фінанси та громадська підтримка є, але не має загальної ідеї, яка могла б реально задіяти всі наявні ресурси (як матеріальні, так і людські);

- щорічне святкування в Україні Дня туризму – 27 вересня¹⁰.

Всі ці основні чинники мають визначальний вплив на розвиток туристичної інфраструктури кожного малого історичного міста та регіону його розташування.

Характеристика Острога та його околиць

Острог сьогодні є одним з потенційних туристичних центрів Західної України та може в майбутньому приймати значні потоки туристів і гостей. Однак, разом з тим, місто практично не готове для прийому туристів внаслідок незначного розвитку міської інфраструктури туризму. Певні вхідні туристичні потоки зумовлені вигідним економіко-географічним розташуванням та багатим історико-культурним потенціалом¹¹, а не рівнем розвитку різних видів туризму.

Слід зазначити, що Острозький район розташований в південно-східній частині Рівненської області. Межує з Гошанським та Здолбунівським районами Рівненської області; Славутським та Білогірським районами Хмельницької області та з Шумським районом Тернопільської області. Площа району – 696 км.кв., населення – 31,3 тис.чол. Найбільші ріки – Горинь та Вілія.

Місту Острог належить визначне місце в історії українського народу і його багатовікової культури. З часу першої згадки про Острог (1100 р.)¹² відбулось безліч подій на території регіону, які вплинули як на розвиток Острожчини, так і на хід всієї історії України, зокрема: в XII столітті Острог входить до складу Галицько-Волинського князівства, а в XVI ст. – до Литовського князівства. Майже три століття (із середини XIV ст.) місто було резиденцією князівського роду Острозьких, що дав Україні видатних полководців, меценатів, будівничих, покровителів православної церкви некоронованих володарів Русі. Тут в 1576 році заснована Острозька слов'яно-греко-латинська академія – перша вища школа в Україні, у східних слов'ян і православних народів Європи. В друкарні, що діяла при академії, працював Іван Федоров. В 1581 р. видано перше в світі повне видання книг Старого і Нового Заповіту церковнослов'янською мовою. У 1585 р. Острог отримав Магдебурзьке право.

З Острогом та його академією XVI-XVII ст. пов'язані імена Герасима і Мелетія Смотрицького, Івана Вишенського, Дем'яна і Северина Наливайків, Кирила Лукаріса, Петра Конашевича-Сагайдачного. Але і після занепаду “Волинських Афін”, як називала захоплена Європа Острог періоду його

розквіту, місто відвідували Тарас Шевченко, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Іван Нечуй-Левицький, Михайло Коцюбинський, тут здобули освіту Агатангел Кримський та Іван Огієнко.

Двадцяте століття було особливо напруженим для Острожчини: 1918 р. – край перебуває під Радянською владою, потім австро-німецькою; 1921 р. – Острожчина відходить до Польщі, а у 1939 році було утворено Острозький район в складі Української РСР. Лише після проголошення незалежності України, в 1995 році Острог було віднесено до міст обласного підпорядкування¹³.

Стосовно історико-культурної надбаня регіону, то статтею 2 Закону України „Про охорону культурної спадщини” дається видова класифікація об’єктів культурної спадщини¹⁴. Відповідно до неї, Острог та Острозький район володіє археологічними та історичними пам’ятками, об’єктами монументального мистецтва, архітектури та садово-паркового мистецтва:

Пам’ятки архітектури: Ансамбль будівель Троїцького монастиря-фортеці, м. Острог, XV-XVII ст.; Троїцька церква, м. Острог, XV ст.; Свято-Троїцький чоловічий монастир, с. Межиріч, XIII ст.; Церква св. Кузьми та Дем’яна, с. Розваж, 1781 р.; Церква св. Георгія, с. Сіянци, 1743 р.; Церква св. Петра і Павла, с. Хорів, 1781 р.; Церква Святої Трійці, с. Михалківці, 1740 р.

Головною святинею Острозького району є ікона Божої Матері „Життєдательниця”, написана у XIV ст.

Пам’ятки Природи: Парк ім. Т.Г.Шевченка.

Музеї: музей Національного університету „Острозька академія”¹⁵, а також музей Замку Кн. Острозьких, музей Книги, музей нумізматики, як входять до складу *Державного історико-культурного заповідника м. Острога*, який було створено в 1981 році на базі історико-архітектурних пам’яток Острога і фондової колекції краєзнавчого музею. До його складу увійшли: Замок XIV-XVI ст., з Вежою Мурованою XIV ст., Богоявленським собором XV ст., Луцька і Татарська башти XVI ст., інші пам’ятки архітектури. Всього на збереженні в заповіднику знаходиться понад 50 тис. експонатів.

Острозький краєзнавчий музей розміщений в архітектурній пам'ятці ХІУ ст. – Вежі Мурованій. Вежа Мурована – єдина в Україні споруда типу донжону (головної сторожової башти середньовічного замку, укріпленого житла, де зберігалися скарби і зброя). Збереглися елементи старовинної архітектури залів готичні склепіння. Ренесансні мотиви в кам'яному різьбленні, елементи декору. Верхній поверх Замку в давнину використовувалася під житлові приміщення, середній – як зал для прийому гостей, нижній (напівпідземний) – для оборонних цілей і зберігання припасів.

Вежа відреставрована на народні пожертви в 1913-1914 рр. (архітектор В.Леонтович) зусиллями просвітницького Братства Імені князів Острозьких (засноване в Острозі у 1909 р.). Історичний музей у відреставрованому замку відкрився 24 серпня 1916 р. на основі колекцій братського давньосховища (створене 1910 р.). Музей працював фактично без перерви навіть в роки революцій, воєн і німецької окупації.

Значна частина експонатів відноситься до доби князів Острозьких і заснованої ними слов'яно-греко-латинської академії (ХVI-ХVII ст.), коли Острог був головним осередком вітчизняної культури. Особливу історичну цінність становить п'ятисвічник 1575 р., що належав засновнику академії кн. Василю-Костянтину Острозькому, міська печатка Острога 1700 р. давньоруський меч Х ст., металеві хрести і князя печатка VII ст. Окремий розділ експозиції становлять портрети князів Острозьких, написані в ХVII-ХVIII ст.

В експозиції художнього відділу – більше 30 ікон ХVI-ХVIII ст., волинської школи іконопису. Ряд з них опубліковані у відомих мистецтвознавчих працях. Особливу цінність становлять ікони Богородиця Одигітрія, Різдво Богородиці (ХVI ст.), Спас-Емануїл (поч. ХVII ст.). В портретній колекції музею – один із визначних творів давнього українського малярства Портрет невідомого в червоній шубі, польські королівські портрети. Художній відділ музею експонує також ряд полотен європейських митців ХVII-ХІХ ст., серед яких Ніч над Середземним морем Гестанія Бата; диптих Коні на

паші і Коні в бурю Сабрі; Король Едуард IV прощається із сім'єю невідомого англійського художника. Скульптурна збірка музею містить роботи відомого скульптора XIX ст. Томаша-Оскара Сосновського Мадонна з немовлям та Ісус Христос в домовині, інші твори релігійної скульптури XVIII-XIX ст.¹⁶.

Музей книги та друкарства відкрито 10 грудня 1985 р. Його експозицію розміщено в Луцькій вежі XVI ст., через яку згідно з переказом, виїжджав до Острога Б.Хмельницький в грудні 1648 р. Автором проекту архітектурно-художнього оформлення став художник живописно-оформлювального комбінату з Санкт-Петербурга Шаповалов Е.Е. Експозицію створено на кошти Добровільного Товариства любителів книги України.

В основу експозиції покладено книжкову колекцію заповідника, започатковану в 1909-1912 рр. Братством ім. Князів Острозьких. Серед перших книг колекції – рукописи: Четвероєвангеліє (XVI ст.), Євангеліє апракос (XVI ст.), Апостол (XVI ст.), Служебник (XVI ст.). На сьогодні колекція Музею книги нараховує біля 3000 експонатів основного музейного фонду, в т.ч. майже 1500 рукописів, західноєвропейських та кириличних стародруків XVI-XVIII ст.

Музей книги представляє різноманітні колекції. Це, насамперед, колекція кириличних рукописів і стародруків XVI - поч. XIX ст., колекція західноєвропейських стародруків XVI-XVIII ст., колекція книг, друкованих гражданським шрифтом, українські видання XIX - поч. XX ст., колекції Біблій, букварів народів світу, Кобзарів Т.Шевченка, мініатюрні та факсимільні видання, колекції екслібрисів та книжкової графіки. Експозиції займають площу близько 400 м кв.

Постійнодіюча *нумізматична виставка* відкрита в грудні 1997 року. Розташована в бувшому житлово-виробничому будинку (давня друкарня Еліяша Золотовського), спорудженому наприкінці XIX ст. З 1989 р. будинок переданий Державному історико-культурному заповіднику м. Острог, де розміщені його фонди.

У фондах заповідника зберігається 5231 одиниця основного фонду нумізматики. В її склад входять монети, медалі, бони, ордени Росії, Польщі, Німеччини, СРСР, України XIV-XX ст.

Особливо цінними є збірки монет Росії (XVIII ст. – 1917 р.), Польщі (XI-XX ст.), монети України, які передаються у фонди заповідника з 1997 року за рішенням Правління національного банку України.

В нумізматичній колекції заповідника значне місце займають монети і монетно-речові скарби XVI-XVII ст. Серед них значний інтерес для науки представляють два скарби з м. Острога та один із с. Іляшівки Острозького району, в яких в повному об'ємі висвітлений весь спектр грошового обігу Острожчини в епоху середньовіччя. Цінністю відзначається збірка орденів і медалей Росії, СРСР, Польщі, паперових грошей та цінних паперів XIX-XX ст.¹⁷.

SWOT-аналіз Острожчини

З огляду на значний історико-культурний потенціал міста Острога та Острозького району доцільно здійснити SWOT-аналіз сучасного стану регіону. SWOT-аналіз – це аналіз по виявленню сильних та слабких сторін, можливостей і загроз, які здійснюють визначальний вплив на розвиток міста та району, на базі якого буде визначено потенційні можливості та перспективи розвитку в місті Острог та регіоні туристично-рекреаційного бізнесу (Табл. 1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз м. Острог Рівненської області

Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішні фактори	
Вигідне географічне розташування; Потужний туристично-рекреаційний потенціал; Значна кількість пам'яток історії, культури та архітектури; Природно-ландшафтні можливості для розвитку вело- та пішого туризму;	Слабка місцева нормативно-законодавча база для розвитку туристичного потенціалу міста; Незадовільний рівень маркетингу туристичної галузі в місті та районі; Недостатня взаємодія органів виконавчої влади та місцевого

<p>Наявний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму, а також збережені унікальні національно-культурні традиції;</p> <p>Розміщення в місті Острог значущих релігійних пам'яток;</p> <p>Дієві громадські організації, діяльність яких спрямована на захист історико-культурної спадщини;</p> <p>Можливість залучення до відновлення історико-культурної спадщини позабюджетних інвестицій, в т.ч. донорських;</p> <p>Значний ступінь готовності місцевого населення до ведення туристичного бізнесу;</p> <p>Сильний науково-освітній потенціал міста;</p> <p>Залучення молоді до реалізації програм відновлення та розвитку міста</p>	<p>самоврядування щодо забезпечення розвитку туризму в регіоні;</p> <p>Відсутність місцевої інформаційно-туристичної агенції;</p> <p>Недостатній рівень розвитку соціальної туристичної інфраструктури;</p> <p>Неналежний рівень транспортної інфраструктури;</p> <p>Відсутність спеціально обладнаних автомобільних та автобусних стоянок;</p> <p>Слабке рекламне та інформаційне забезпечення туризму в місті;</p> <p>Неналагодженість системи розповсюдження рекламної та сувенірної продукції, особливо в центрах туристичної активності (Державний історико-культурний заповідник міста Острога, Національний університет "Острозька академія")</p>
Можливості	Загрози
Зовнішні фактори	
<p>Державна підтримка реставрації і відновлення історико-культурних цінностей міста;</p> <p>Створення позитивного іміджу рекреацій у місті та регіоні;</p> <p>Ділові та партнерські зв'язки з містами- та районами-побратимами;</p> <p>Підвищення комфортності інфраструктури, рекреаційної придатності території міста та району</p>	<p>Загальна економічна криза;</p> <p>Нестабільність політичної та економічної ситуації в країні;</p> <p>Недостатнє нормативно-правове забезпечення розвитку туризму в регіоні;</p> <p>Високий рівень ризику туристичного бізнесу;</p> <p>Неузгодженість інтересів влади і бізнесу в рекреаційній сфері</p>

Джерело: Власні напрацювання.

Проведений SWOT-аналіз Острога та району показує, що характерними особливостями міста, які визначають основу його розвитку, є вигідне географічне розташування, потужний туристично-рекреаційний, наявність дієвих громадських організацій, діяльність яких спрямована на захист історико-культурної спадщини міста та його соціально-економічний розвиток, можливість залучення місцевої молоді до реалізації програм відновлення та розвитку міста та району.

Поряд з такими зовнішніми факторами-можливостями як державна підтримка реставрації і відновлення історико-культурних цінностей міста, створення позитивного іміджу туризму у місті та регіоні, налагодження тісних ділових та партнерських зв'язків з містами- та районами-побратимами тощо, ці сильні сторони міста дають підстави стверджувати про можливість розвитку міста Острог та району через туристичну галузь.

Проте стратегія розвитку регіону¹⁸ через туризм ускладнюється слабкими сторонами міста, а саме слабкою місцевою нормативно-законодавчою базою для розвитку туристичного потенціалу міста, незадовільним рівнем маркетингу туристичної галузі в місті та районі, відсутністю місцевої інформаційно-туристичної агенції, відсутністю спеціально обладнаних автомобільних та автобусних стоянок та ін. То ж, головними факторами, що стримують зростання туризму в місті, є стан існуючої матеріально-технічної бази туризму, слабкість системи рекламно-інформаційного забезпечення просування острозького туристичного продукту на внутрішньому та зовнішньому ринках, дефіцит кваліфікованих спеціалістів в галузі. Це призвело, з одного боку, до фактичного збереження рекреаційного природно-ландшафтного потенціалу Острожчини, який майже не використовувався, та, з іншого, до надмірного антропогенного навантаження на історико-архітектурний потенціал (наприклад, нераціональне використання архітектурних пам'яток під клуні тощо).

Перспективні для розвитку на Острожчині види туризму

На основі результатів дослідження доцільно визначити перспективні види туристичної діяльності в місті Острог та на Острожчині. Отже, потенційні можливості розвитку мають зелений; маршрутно-пізнавальний, історико-культурний, історико-архітектурний; міжнародний; релігійний; молодіжний, дитячий, сімейний туризм, а також туризм вихідного дня. Розвиток основних видів туризму (маршрутно-пізнавального, історико-архітектурного та релігійного) на Острожчині повинен включати:

- подорожі туристичними маршрутами відомих музичних гуртів, співаків, представників культурно-мистецької еліти, які допоможуть пропагувати туризм регіону;

- розроблення інформаційних документів та пакетів ілюстративного характеру (брошури, листівки, календарі тощо), які можуть придбати потенційні туристи під час екскурсій Острогом; створення карти Острога та Острожчини як для мешканців міста, студентів та абітурієнтів, так і для потенційних туристів, що зможуть придбати видання „на згадку” або ж для задоволення потреб в інформації про можливості організації зеленого сільського туризму в місті та районі;

- подання інформації про маршрути по Острожчині в Посольства Польщі та інших сусідніх країн (інформаційні пакети українською мовою та офіційною мовою країни, в яку надсилається інформація);

- залучення до співпраці з Державним історико-культурним заповідником міста Острога туристичних фірм Рівного та прилеглих областей; співпраця з профспілковими комітетами великих підприємств та установ, а також із закладами загальної освіти, що полягатиме у наданні маршрутів, прайс-листів для туристичних екскурсій школярами;

- створення у співпраці з туристичними агенціями аудіовізуальної продукції (слайди, короткометражні фільми (короткий виклад історії Острога), інформативно-рекламні 10-15-тихвилинні фільми на мовах країн Європи, особливо, польською та англійською мовами для туристичних фірм та для показу на телебаченні);

- використання візуальної реклами та радіореклами; купівля рекламних площ в українських в спеціалізованих туристичних виданнях; видання туристичних довідників та енциклопедій;

- організація подієвої комунікації: фестивалів (наприклад, „Галас-2006” чи інших фестивалів етнографічної музики), конкурсів тощо; оприлюднення інформації про святкування річниць відкриття чи заснування НаУ „ОА”, музеїв та Державного історико-культурного заповідника міста Острога;

- відкриття в приміщенні синагоги музею та офіційне його освячення дозволить активніше розвивати релігійний туризм;
- організація дослідницької археологічної практики в місті Острог та селі Монастир'юк Острозького району для студентів історичних спеціальностей ВНЗ регіону;
- розвиток туризму через співпрацю між Національного університету „Острозька академія” та іншими вузами України та закордону.

Висновки

Володіючи високим рекреаційно-туристичним потенціалом (особливо – багатими історико-архітектурними, природно-ландшафтними та культурно-мистецькими ресурсами), Острожчина на сучасному етапі займає досить незначне місце на ринку туристичних послуг України. Також важкий соціально-економічний стан району, зорієнтованість місцевої промисловості на обслуговування сільського господарства району, з одного боку, та унікальність історико-культурної спадщини, з іншого, свідчать про те, що туристична індустрія повинна стати пріоритетним напрямком соціально-економічного розвитку міста та району. Розвиток основних видів туристичної діяльності на Острожчині стимулюватиме соціальні перетворення, посилить взаємозв'язок туризму з іншими пріоритетними сферами соціального, економічного та культурного розвитку регіону. А це, у свою чергу, сприятиме зростанню авторитету регіону та України на світовому ринку туристичних послуг, зміцненню економіки країни, наповненню місцевого та державного бюджетів, створенню потужної туристичної галузі, зростанню добробуту острожан, збереженню історико-культурної спадщини князів Острозьких та піднесенню духовного потенціалу суспільства.

Примітки

- ¹ Сміт Е. Національна ідентичність: пер. з англ. – К., 1994. – С.165.
- ² Розпутенко І. Управління державними видатками в перехідних економіках. – К., 1993. – С.191.
- ³ Про Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року: Указ Президента України, 10 серпня 1999 року// CD “Законодавство України”, 2002.
- ⁴ Молоде покоління нової України: Збірник матеріалів. – К., 1995. – С.53.
- ⁵ Там само.
- ⁶ Там само. С.54.
- ⁷ Про сільський та сільський зелений туризм: Проект Закону України, 16 листопада 2004 року// http://www.rada.gov.ua:8080/pls/zweb/webproc4_1?id=&pf3511=18364.
- ⁸ Росоха Р. Світовий досвід організації рекреаційно-туристичної діяльності// Регіональна економіка. – 2002. – № 3 (25). – С.192.
- ⁹ Про спеціальну економічну зону туристично-рекреаційного типу „Курортполіс Трускавець”: Закон України, 18 березня 1999 року// ВВР. – 1999. – № 18. – С. 139.
- ¹⁰ Про День туризму: Указ Президента України, 21 вересня 1998 року// CD “Законодавство України”, 2002.
- ¹¹ Історична довідка та інформація загального характеру про м. Острого// http://obladmin.rv.ua/tourism/info_obl/ostrog.htm.
- ¹² Пура Я.О. Походження назв населених пунктів Рівненщини. – Львів, 1990. – С.89.
- ¹³ Про віднесення міста Острога Рівненської області до категорії міст обласного підпорядкування: Постанова Верховної Ради України, 7 липня 1995 року// ВВР. – 1995. – № 28. – С. 215.
- ¹⁴ Про охорону культурної спадщини: Закон України, 25 липня 2000 року// ВВР. – 2000. – № 39. – С. 333.
- ¹⁵ Офіційний сайт Національного університету „Острозька академія”// <http://www.uosa.uar.net>.
- ¹⁶ Історична довідка та інформація загального характеру про м. Острого// http://obladmin.rv.ua/tourism/info_obl/ostrog.htm.
- ¹⁷ Там само.
- ¹⁸ Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів: Постанова Верховної Ради України, 24 грудня 1999 року// ВВР. – 1999. – № 52. – С. 781.

Анотація

В статті здійснюється спроба розгляду сучасного стану та перспективи розвитку туристичної інфраструктури Острога, як малого історичного міста, та Острозького району Рівненської області. Особлива увага приділяється визначенню пріоритетних для Острожчини видів туризму.

Ключові слова: туристична індустрія, історико-культурна спадщина, місцева інфраструктура.

Streszczenie

W artykule opisują się osobliwości a perspektywy rozwoju infrastruktury turystycznej Ostroga, jako małego miasteczka obwodu Rowieńskiego rajonu Ostrogi, zwłaszcza, prioretytowych rodzajów turystyki miasta.

Terminy: turystyka, dziedzictwo historyczne i kulturalne, infrastruktura lokalna.

Summary

The attempt of consideration of modern situation and perspectives of development infrastructure of tourism in Ostroh, as one of small historical towns, and Ostroh region is made in this article. Especial attention is spared for the determination of types of tourism, which are main priorities for Ostroh region.

Key words: tourism industry, historical and cultural legacies, local infrastructure.